

DE KLACHTENCOMMISSIE VAN DE STICHTING GGzE

is inzake de klacht 2021/045 van:

De heer XXXX, geboren XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend in de Woenselse Poort, afdeling de Waagkant 1D, onderdeel van GGzE,

tot het navolgende oordeel gekomen.

1. Ontstaan en loop van het geding

De klachtencommissie ontving op 5 augustus 2021 een klaagschrift, gedateerd eveneens 5 augustus 2021, van de heer XXXX, hierna te noemen klager.

Klager heeft zich voor het opstellen van zijn klaagschrift laten bijstaan door mevrouw XXXX, patiëntenvertrouwenspersoon. Bij de mondelinge behandeling van de klacht werd klager bijgestaan door mevrouw XXXX, patiëntenvertrouwenspersoon als vervangster voor mevrouw XXXX.

De klacht richt volgens het klaagschrift zich tegen mevrouw XXXX, regiebehandelaar van klager

De klachtencommissie ontving op 18 augustus 2021 een verweerschrift van mw. XXXX (manager), namens verweerder

De klachtencommissie was door de veiligheidsmaatregelen die moesten worden getroffen om de verspreiding van het Coronavirus tegen te gaan niet in de gelegenheid om klachten in fysieke aanwezigheid van klager en verweerder te behandelen. De klachtencommissie heeft de klacht daarom via een beeldverbinding behandeld. Klager en verweerder, de personen die hen bijstonden, alsmede de leden van de klachtencommissie en de secretaris van de klachtencommissie hebben deelgenomen aan de behandeling van de klacht via de beeldverbinding. De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 31 augustus 2021.

Bij die mondelinge behandeling waren klager en zijn PVP mevrouw XXXX aanwezig, alsmede verweerder mevrouw XXXX, bijgestaan door de juriste van GGZE mw. mr XXXX.

Mevrouw XXXX heeft namens klager direct na de mondelinge behandeling een notitie aan de klachtencommissie toegezonden waarin zij de klacht nader heeft toegelicht en de klacht(gronden) ook heeft uitgebreid.

Omdat mw. XXXX de mondelinge behandeling wegens andere verplichtingen elders vroegtijdig moest verlaten heeft de klachtencommissie toegestaan dat zij nog nader schriftelijk verweer mocht voeren op de (uitgebreide) klacht(gronden) van klager, die ook betrekking had op de voortgezette separatie en het kamerprogramma vanaf 4 augustus 2021 en wat niet duidelijk uit zijn oorspronkelijke klacht naar voren kwam. Dat nadere verweer is bij de klachtencommissie ingekomen op 2 september 2021

Klager is er blijkens de toestemmingsverklaring mee akkoord dat de commissieleden, indien nodig, het dossier inzien, eventueel door middel van fotokopieën.

De beslissing is in verkorte vorm door middel van een zogenaamde AMU op 3 september 2021 aan partijen kenbaar gemaakt

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op de beslissing tot toepassing van verplichte zorg in de vorm van separatie en/of een kamerprogramma , waarbij de klachtencommissie dit aldus heeft begrepen:

- De separatie met ingang van 28 juli 2021
- De separatie met ingang van 4 augustus 2021
- Het gesloten kamerprogramma met ingang van 9 augustus tot en met 16 augustus 2021.

3. Standpunt van de klager

Klager verzoekt de klachtencommissie om zijn klacht gegrond te verklaren op de navolgende gronden:

- a. Onduidelijk is of de beslissing tot uitvoering van de verplichte zorg daadwerkelijk is genomen door de zorgverantwoordelijke van klager zoals bedoeld in artikel 8:9 Wvzgz. In de art. 8:9 brief staat dat XXXX heeft besloten om verplichte zorg te gaan verlenen. Volgens klager is mevrouw XXXX echter zijn zorgverantwoordelijke en was die op het moment van het nemen van de beslissing op vakantie en was er geen vervanger aangewezen. Als de 8:9 beslissing niet is genomen door de zorgverantwoordelijke van klager, is deze ongeldig.
- b. De zorgverantwoordelijke heeft ter uitvoering van de zorgmachtiging de beslissing tot verplichte zorg d.d. 4 augustus 2021 genomen zonder met de klager overleg te hebben gevoerd (art. 8:9 lid 1 sub b Wvzgz)
- c. Ten aanzien van de beslissing tot separatie van 4 augustus 2021 was er geen sprake van overeenstemming met de geneesheer-directeur. De zorgverantwoordelijke is geen psychiater en heeft ter uitvoering van de zorgmachtiging een beslissing tot verplichte zorg genomen zonder overeenstemming te hebben bereikt met de geneesheer-directeur (art. 8:9 lid 1 sub c Wvzgz). Klager heeft ten aanzien van deze beslissing geen afschrift van de zorgmachtiging ontvangen toen de verplichte zorg werd verleend (art. 8:7 lid 3 Wvzgz), de beslissing is niet op schrift gesteld en niet schriftelijk gemotiveerd (art. 8:9 lid 2 Wvzgz) en er heeft beoordeling van klagers wilsbekwaamheid plaats gevonden (art. 8:9 lid 4 Wvzgz).
- d. Onjuiste of geen inschatting stoornisgerelateerd nadeel ten aanzien van de beslissing tot separatie d.d. 4 augustus 2021. Er is door de zorgverantwoordelijke niet of niet juist geoordeeld over de aanwezigheid van voldoende stoornisgerelateerd nadeel (art. 3:3 Wvzgz). Volgens klager is er geen sprake van ernstig nadeel dat wordt veroorzaakt door de stoornis. Klager was buiten even aan het roken en maakte enkel een grapje dat hij niet naar binnen wilde komen. Als mensen hem vervolgens niet hadden aangeraakt zou er volgens klager niks aan de hand zijn geweest en zou hij in de samenwerking hebben gezeten. Zie hetgeen is aangegeven bij punt 4. Daarnaast is terug te lezen in de voortgangsrapportage wat er zich heeft afgespeeld alvorens is besloten om klager terug te plaatsen in de separeerruimte.
- e. Er is niet of niet juist geoordeeld over de proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid van de interventie(s) (art. 2:1 lid 3 Wvzgz). Het verlenen van verplichte zorg is, gelet op het beoogde doel van verplichte zorg, niet evenredig. Klager is tweemaal gesepareerd nadat er een incident heeft plaatsgevonden. De eerste separatie duurde 7 dagen. Ten tijde van de eerste separatie werd er ook dwangmedicatie toegediend. Er was dus sprake van dubbele dwangtoepassing. De IGJ heeft zich in het verleden meermaals op het standpunt gesteld, dat dubbele dwangtoepassing zoveel mogelijk dient te worden voorkomen. De tweede separatie duurde 5 dagen. Klager vindt de separaties erg ingrijpend. Het nadeel dat volgens de behandelaren zou zijn veroorzaakt staat niet in verhouding tot dergelijk ingrijpende beperkingen. Bovendien is klager na insluiting in de separeer ook nog ingesloten geweest in zijn kamer tot 17 augustus 2021. Volgens klager was er een minder bezwarend alternatief geweest, namelijk als hij even met iemand in de separeer het gesprek had kunnen aangaan en een sigaretje roken was hij vanzelf rustig geworden. Dat was voor hem minder ingrijpend geweest dan deze langdurige separaties en net zo effectief. Daarbij is volgens klager de verplichte zorg niet veilig toegepast. Er was ten aanzien van de tweede separatie sprake van een beperkt separeerprogramma wegens personeelskrapte. Nu de zorgvuldigheidseisen niet in acht zijn genomen, is de verplichte zorg in dat geval niet veilig toegepast.

- f. Er is niet of niet juist geoordeeld over het honoreren van de wensen en voorkeuren van de klager (art. 2:1 lid 5 en 6 Wvvgz). Klager gedroeg zich rustig in de separeer. Meerdere malen heeft klager aangegeven uit de separeer te willen. Aangezien er geen acuut levensgevaar voor klager dreigde en er ook geen sprake was van relevant gevaar voor anderen, hadden zijn wensen en voorkeuren, inhoudende dat hij uit de separeer wilde, gevolgd moeten worden.

Klager is aldus van mening dat de beslissing tot uitvoering van de verplichte zorg niet aan de algemene eisen van de Wvvgz voldoet en hij heeft voorts verzocht om een schadevergoeding.

4. Standpunt van de verweerder

- a. Blijkens het oorspronkelijke verweerschrift is verweerder van mening dat uit de voortgangsrapportage van 28 juli 2021 blijkt dat klager toen trapt tegen de deur van de overdrachtsruimte, dat klager na daarop te zijn weggestuurd zijn stem verheft, agressief wordt naar de begeleiding, scheldt, schreeuwt en op dwingende toon van de begeleiding eist dat de deur naar de binnentuin geopend wordt, waarbij hij zich ook dwingend en denigrerend naar de begeleiding opstelt. Klager laat zich niet vrijwillig naar zijn kamer sturen, reageert met vreemde uitspraken, gaat vervolgens naar de groep om harde muziek op te zetten, is niet aanspreekbaar en maakt naar de begeleiding seksueel grensoverschrijdende uitspraken. Wanneer hij uiteindelijk naar zijn kamer is gebracht, blijft klager schreeuwen en sloopt zijn kamer, waarop hij is overgebracht naar de separeerruimte. Ook daar blijft klager ontremd en oninvoelbaar, vernielt het raam in het luik, waarna de politie is gebeld. In de tussentijd blijft klager schreeuwen en met materialen gooien. Onder politiebegeleiding is klager uiteindelijk geboeid naar de separeerruimte in een ander gebouw overgebracht waar klager ook medicatie heeft toegediend gekregen. De mededeling zoals bedoeld in artikel 8.9 Wvvgz is uitgereikt. Verweerder is van mening dat er sprake was van voldoende ernstig nadeel om tot separatie over te gaan en dat ook aan de alle formaliteiten is voldaan.
- b. Mevrouw XXXX was ten tijde van de afwezigheid van klagers huidige zorgverantwoordelijke de waarnemer en dus gerechtigd om deze beslissing tot verplichte zorg te nemen. Er is volgens verweerder dus wel voldaan aan het vereiste zoals hierboven is geschetst.
- c. Met klager is veelvuldig gesproken over zijn grensoverschrijdend en agressieve gedrag, zowel op 28 juli 2021 alsmede de gehele periode daarna. Op 3 augustus is op geleide van beeld besloten om af te schalen in de mate van insluiting. Klager is in de middag vanuit de separeer geplaatst op een open high care programma. Op 4 augustus is dit open high care programma omgezet naar een open kamer programma. Feitelijk is volgens verweerder hiermee nog immer sprake van insluiting in het kader van de op 28 juli genomen beslissing tot verplichte zorg. Op 4 augustus ontstaat een situatie waarbij klager vanuit zijn open kamer programma zonder medeweten en toestemming de binnentuin in gaat. Hierna is een situatie ontstaan waarbij hij verbaal en fysiek in de weerstand bleef gaan en waarbij hij weigerde de aanwijzingen van het personeel op te volgen, dat er geen minder ingrijpendere maatregel was dan klager terug in de separeerruimte te plaatsen. Er was op dat moment geen mogelijkheid om met klager in contact te treden en de situatie af te wachten.
- d. De beslissing om klager toen opnieuw te separeren zou gezien kunnen worden als een voortzetting van de reeds gestarte insluiting op 28 juli. Tevens kan beargumenteerd worden dat het hier een hervatting van separatie betreft binnen 24 uur. Echter gezien het feit dat er sprake was van een opgeschaalde vorm van insluiting was het volgens verweerder zorgvuldiger geweest als hiervoor overleg plaats had gevonden met een psychiater. De situatie liet het niet toe om dit overleg te hebben alvorens te handelen, maar had achteraf plaats kunnen vinden. Hiertoe is wel een poging gedaan, maar zoals in de rapportage te zien is, is het uiteindelijk niet tot een consult gekomen. Tevens was het volgens verweerder zorgvuldiger geweest als deze beslissing op schrift gemotiveerd aan klager was verstrekt. Met het management wordt momenteel gekeken naar een aanscherping van de procedure om een vergelijkbare situatie als deze te voorkomen.

- e. Op 5 augustus is klager gezien door de vervangend zorgverantwoordelijke daar het hier inmiddels een voortzetting betrof van een eerder ingezette separatie is het volgens verweerder niet noodzakelijk om hiervoor nader overleg met psychiater te hebben, noch is het hierbij noodzakelijk om een nieuw formulier 8.9 uit te reiken. Zoals in de dagrapportage te lezen is, heeft de vervangend zorgverantwoordelijke vanuit zorgvuldigheid met GD en manager overleg gehad over de voortzetting en het plan van aanpak hierin
- f. Klagers klacht beperkt zich tot de separatie en benoemt niet de dwangmedicatie. Een reactie hierop is thans volgens verweerder niet van toepassing.
- g. Volgens verweerder is wel sprake van ernstig stoornisgerelateerd nadeel zoals dat immers uit de voortgangsrapportages blijkt. Er is in de periode van de separatie meerdere malen per dag afgewogen of het mogelijk is om af te schalen. Dit is dan ook bij de eerst mogelijke gelegenheid gebeurd. De klachten van klager dienen op alle onderdelen ongegrond te worden verklaard.

5. Bevoegdheid klachtencommissie

Klager verblijft op grond van een zorgmachtiging die is afgegeven op 26 mei 2021 door de rechtbank Oost-Brabant in de instelling. Op personen die om die reden zijn opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis is op grond van de WvGGZ de klachtprocedure van deze wet van toepassing. Dat betekent dat klager bij de klachtencommissie een klacht zoals omschreven in artikel 10:3 van de WvGGZ kan indienen.

De klachtencommissie voldoet voor wat betreft haar samenstelling aan artikel 10:2 lid 3 van de WvGGZ.

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat de klacht die klager naar voren heeft gebracht namelijk over de beslissing tot toepassen van verplichte zorg behoort tot de in artikel 10:3 genoemde verplichtingen en beslissingen op grond waarvan een patiënt een klacht kan indienen. Het klachtrecht op grond van de WvGGZ is derhalve van toepassing op de klacht die klager naar voren brengt.

6. Beoordeling

I. Formaliteiten

Op grond van artikel 8:9 WvGGZ kan de zorgverantwoordelijke, indien er sprake is van verzet als bedoeld in artikel 1:4 WvGGZ, beslissen tot het verlenen van verplichte zorg voor zover zonder die verplichte zorg het ernstig nadeel dat de psychische stoornis van betrokkene doet veroorzaken niet kan worden weggenomen. De zorgverantwoordelijke dient zijn (voorgenomen) beslissing schriftelijk aan een betrokkene mee te delen en een betrokkene te onderzoeken en de voorgenomen beslissing met een betrokkene te bespreken.

Ingevolge artikel 8.9 lid 3 WvGGZ stelt de geneesheer directeur de betrokkene in kennis van de beslissing ex artikel 8.9 lid 1 WvGGZ van de zorgverantwoordelijke inzake de voorgenomen verplichte zorg, waarbij gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een klacht daartegen.

Uit het op 29 juli 2021 aan klager kennelijk uitgereikte formulier ex artikel 8.9 WvGGZ blijkt dat verweerder de voorgenomen beslissing om over te gaan tot verplichte zorg in de vorm van insluiting toen met klager heeft besproken en dat hij klager ook heeft onderzocht.

Ofschoon mevrouw XXXX strikt genomen niet als zorgverantwoordelijke in het zorgplan staat aangemerkt (dat is namelijk mevrouw XXXX), merkt de klachtencommissie mevrouw XXXXs in het onderhavige geval aan als plaatsvervangend zorgverantwoordelijke zodat het argument van klager dat de beslissing niet is genomen door een zorgverantwoordelijke in de zin van de wet, door de klachtencommissie niet wordt gevolgd. Er worden namelijk door klager ook geen gemotiveerde argumenten aangevoerd op basis waarvan dat niet het geval zou zijn, nu immers onbetwist door verweerder is gesteld dat mevrouw XXX tijdens de incidenten op 28 juli 2021 met vakantie was.

Uit het dossier en uit de mondelinge behandeling blijkt bovendien ook dat mevrouw XXXX zich op 28 juli 2021 ook verantwoordelijk achtte voor de zorg van klager, op de hoogte was van de voorgeschiedenis van klager en van het dossier op de hoogte was en als zodanig dus ook als (plaatsvervangend) zorgverantwoordelijke kan worden aangemerkt. Bovendien blijkt uit het formulier ex artikel 8.9 Wvvggz dat bij het voorbereiden van de beslissing tot separatie ook overleg is geweest met de afdelingspsychiater, zodat de klachtencommissie van oordeel is dat de beslissing zorgvuldig is voorbereid en de klacht van klager op dit onderdeel ongegrond is.

Ook blijkt uit het betreffende formulier dat de wilsbekwaamheid van klager voorafgaande aan de beslissing is getoetst, dat klager wilsbekwaam werd geacht en dat sprake was van aanzienlijk risico voor een ander op levensgevaar en op ernstig lichamenteel letsel.

De formaliteiten zijn ten aanzien van de beslissing om op 4 augustus 2021 klager opnieuw te separeren volgens de klachtencommissie echter *niet* correct in acht genomen, zodat de klachtencommissie de klacht op dat onderdeel hierna gegrond zal verklaren.

Anders dan zijdens verweerder in haar nadere verweer naar voren is gebracht is de klachtencommissie niet van oordeel dat de beslissing om klager op 4 augustus 2021 opnieuw te separeren gezien zou kunnen worden als een voortzetting van de reeds gestarte insluiting op 28 juli. Ook volgt de klachtencommissie verweerder niet in haar redenering dat deze nieuwe separatie als een hervatting van de eerdere separatie binnen 24 uur zou kunnen worden beschouwd.

Omdat immers sprake was van een aanvankelijke afbouw naar een kamerprogramma, dat daarna -na een nieuw incident op 4 augustus 2021- weer werd opgeschaald naar separatie op een nieuwe, andere afdeling onder nieuwe omstandigheden is de klachtencommissie van oordeel dat over deze nieuwe separatie opnieuw overleg had moeten plaatsvinden met een psychiater, eventueel direct achteraf. Ook had daarbij dan dus een nieuwe mededeling ex artikel 8.9 Wvvggz aan klager uitgereikt dienen te worden hetgeen niet is gebeurd.

De klachtencommissie stelt vast dat uit de voortgangsrapportages blijkt dat weliswaar is gepoogd om bij de nieuwe separatie op 4 augustus 2021 de dienstdoende arts in te schakelen maar dat die betreffende arts daaraan niet wenste mee te werken en het aldus niet tot een consult is gekomen. De klachtencommissie acht dat gelet op de ingrijpendheid van de maatregel van separatie onbegrijpelijk en zelfs kwalijk, zodat de klacht op dit onderdeel gegrond wordt verklaard, ook omdat de betreffende beslissing tot hernieuwde separatie (dus) niet op papier is gezet en aan klager is uitgereikt. Juist bij maatregelen als separatie mag uiterste zorgvuldigheid van de instelling worden verwacht en dat is niet gebeurd.

De klachtencommissie zal dus de klacht op voormelde formele gronden gegrond verklaren. Zij merkt daarbij op dat het niet consulteren van een psychiater bij een separatie overigens meer dan slechts een formeel verzuim is.

II. Verdere inhoudelijke beoordeling

Onverminderd het feit dat de klachtencommissie hierna de klacht op onderdelen gegrond zal verklaren wegens hetgeen hiervoor is overwogen zal zij zich ook overigens uitlaten over de inhoud van de klacht.

De klachtencommissie is van oordeel dat uit het dossier, uit de voortgangsrapportages en uit de behandeling ter zitting afdoende is gebleken van een ernstige situatie op grond waarvan wel degelijk sprake is van ernstig nadeel om verplichte zorg in de vorm van separatie toe te passen, zowel op 28 juli 2021 als op 4 augustus 2021.

De klachtencommissie verwijst wat betreft de separatie op 28 juli 2021 naar de feiten en omstandigheden zoals die uit de voortgangsrapportage blijken en die hiervoor sub 4 onderdeel a door verweerder ook naar voren zijn gebracht. Die feiten en omstandigheden worden door klager overigens ook niet voldoende gemotiveerd betwist, behoudens het algemene verweer dat geen sprake zou zijn van stoornisgerelateerd nadeel.

Ook wat betreft de feiten en omstandigheden die aanleiding hebben gegeven tot de tweede separatie op 4 augustus 2021 is de klachtencommissie van oordeel dat voldoende sprake is van stoornisgerelateerd ernstig nadeel. Klager heeft zich direct na de overplaatsing naar een andere afdeling vrijwel direct weer misdragen waardoor fysiek ingrijpen door de begeleiding noodzakelijk was. Klager ging na de overplaatsing direct in discussie, liet zich niet sturen, weigerde naar zijn kamer te gaan en liep in strijd met de gegeven instructies de binnentuin in, liet zich ook toen niet corrigeren en werd agressief. De klachtencommissie is van oordeel dat toen op goede gronden -en met inachtneming van de voorgeschiedenis ten aanzien van de eerdere separatie- is besloten tot hernieuwde separatie, zij het dat -zoals hiervoor onder I is overwogen, bij of direct na die feitelijke separatie wel een psychiater geconsulteerd had moeten worden, hetgeen niet is gebeurd. Dat was geïndiceerd vanwege de nieuwe setting en de nieuwe omstandigheden waaronder die separatie plaats vond.

In de dagen daarna is -met inachtneming van de beginselen van veiligheid, proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid- klager dagelijks (meerdere malen) gesproken en beoordeeld en is de separatie op geleide van het beeld uiteindelijk (opnieuw) afgeschaald naar eerst een gesloten kamerprogramma en vervolgens naar een open kamerprogramma op 16 augustus 2021. Dat is naar het oordeel van de klachtencommissie zorgvuldig, snel genoeg en voldoende adequaat gebeurd. De klacht wordt daarom op dit onderdeel ongegrond verklaard.

7. Schadevergoeding

Klager heeft om een schadevergoeding gevraagd. Omdat de klacht voor wat betreft het op 4 augustus 2021 niet doen beoordelen door een psychiater en het niet uitreiken van het formulier zoals bedoeld in artikel 8.9 Wvvgg ten aanzien van de nieuwe separatie op die datum gegrond wordt verklaard zal klager in de gelegenheid worden gesteld om binnen 1 week na ontvangst van de beslissing zijn verzoek om schadevergoeding nader te onderbouwen, waarna de instelling binnen 1 week daar weer na op die onderbouwing kan reageren. De klachtencommissie zal vervolgens binnen 2 weken na de reactie van de instelling verweer een beslissing nemen op het verzoek om schadevergoeding.

8. Uitspraak

De klachtencommissie voornoemd

1. verklaart de klacht van klager over de beslissing tot toepassing van verplichte zorg in de vorm van separatie op 28 juli 2021 **ongegrond**
2. verklaart de klacht van klager over de beslissing tot toepassing van verplichte zorg in de vorm van separatie op 4 augustus 2021 **gegrond**
3. verklaart de klacht van klager over de voortzetting van die separatie en het gesloten kamerprogramma vanaf 5 augustus 2021 tot en met 16 augustus 2021 **ongegrond**.
4. Stelt klager in de gelegenheid om zijn verzoek om een schadevergoeding schriftelijk te onderbouwen uiterlijk een week na de ontvangst van deze gemotiveerde beslissing
5. Stelt de instelling in de gelegenheid om schriftelijk te reageren om de onderbouwing van klager uiterlijk binnen een week na ontvangst van de onderbouwing van de schadevergoeding zijdens klager
6. Houdt iedere verdere beslissing aan.

ALDUS gedaan op 3 september 2021 door de klachtencommissie van de Stichting GGzE te Eindhoven, bestaande uit de heer mr. XXXX, vice-voorzitter, en de leden mw. XXXX, psychiater, en dhr. XXXX, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, plv. secretaris.

w.g. XXXX

w.g. XXXX

Voor afschrift,
De plv. secretaris
(XXXX)